

“Минувшина стукає в скроні...” (Рубрика: “Літописці рідного краю”) // Вільне слово (Рівне).- 1992.- 1 лип.; Поток М. Бібліотечна мережа Острога і повіту в 20-30 роках XIX століття // ЖіС.- 1993.- 30 черв.; Рачківський О. Вони бували тут... Літературно-мистецька карта Острожчини // ЗК.- 1990.- 13 жовт.; Рожко Б. Роль князів Острозьких у духовному житті рівненського Полісся в XVI-XVII століттях // ЖіС.- 1995.- 4 жовт.; Романчук О. Були й острозькі гроші // ЖіС.- 1991.- 25 квіт.; Романчук О. Були у Вельбівному шахтарі // ЖіС.- 1995.- 2 верес.; Романчук О. Волинь кінця XIX століття мовою статистики // ЖіС.- 1993.- 11 серп.; Романчук О. В'язні рівненської тюрми // ЖіС.- 1997.- 5 лют.; Романчук О. Дороги з минулого // ЖіС.- 1995.- 13 трав.; Романчук О. З історії видобутку будівельного каменю в Малому Дерев'янчому // ЖіС.- 1997.- 29 січ.; Романчук О. Кераміка з археологічних розкопок в місті Острозі // ЖіС.- 1993.- 22 груд.; Руй О. Погляд через піввіку. До 50-річчя 2-го післявоєнного випуску Острозької СШ № 1. 1947 р. // ЖіС.- 1997.- 6 серп.; Руй О. Острог і зарубіжжя // ЖіС.- 1993.- 18 верес.; Руй О. Острог - прикордонне місто // ЖіС.- 1997.- 12 лют.; Савчук А. Археологічні пам'ятники напередодні піднесення Острозького князівства // ЖіС. 1992.- 17 жовт.; Семенюк І. Першовитоки просвітницької ролі книгозбірень Острожчини у 1900-1939 роках // ЖіС.- 1994.- 22 і 26 жовт.; Смірнов А. О. Фридрих - краєзнавець і педагог // ЖіС.- 1997.- 14 серп.; Супрун А. Живе надією... [про вчителя-історика, нині пенсіонера-інваліда Антона Новосілецького] // ЖіС.-

1997.- 18 січ.; Супрун А. З династії лікарів [про сім'ю Маєвських] // ЖіС.- 1995.- 30 груд.; Ткач І. Від Колегії до академії // ЖіС.- 1996.- 21 серп.; Ткач І. Козацтво у поезії Кобзаря // ЖіС.- 1991.- 7 берез.; Ткач І. Слово у його житті. На 120-річчя А.Ю.Кримського // ЖіС.- 1991.- 9 лют.; Халецька О. Дмитро Самозванець в Острозі // ЖіС.- 1994.- 17 серп.; Хведась А.О. Архів братства князів Острозьких як важливе джерело у вивченні історії організації Острозького краєзнавчого музею // Матеріали IV наук.-краєз. конф. “Остріг на порозі 900-річчя”.- (Острог, друк. Сокаль), 1994.- С. 179-181; Хведась А.О. З отчого джерела. До історії наукової та видавничої діяльності на Волині (1830-1939 рр.) // ЗК.- 1990.- 20, 23, 25 січ. і 3 лют.; Хведась А. Скарбниця князя Острозького (3 історії домузейних формувань) (рубрика: “До 470-річчя від дня народження князя К.-В.Острозького”) // ЖіС.- 1996.- 19 черв.; Хведась А. Скарбниця слави народної. З історії розвитку музейної справи на Острожчині // ЗК.- 1986.- 17 і 20 трав.; Хведась А., Баталов В. Золотий пояс Острога // ЗК.- 1981.- 21 лист. і 5 груд.; Чернихівський Г. Три місяці на далекому континенті // ЖіС.- 1994.- 1 і 4 черв.; Чикановська Л. Князь Костянтин-Василь Острозький // ЖіС.- 1992.- 20 лип.; Чикановська Л. Російське благодійне товариство в Острозі в 20-30-х роках XX століття // ЖіС.- 1993.- 18 верес.; Чикановська Л. Служитель істини добра і благодійності. Розповідь про митрофорного протоієрея Венедикта Ієронимовича Туркевича // ЖіС.- 1994.- 19 і 22 січ.; Шпізель Р., Хведась А. Академік Рейн і наше місто // ЖіС.- 1992.- 11 лист.

Суразький (Малюшицький) Василь

(сер. 50-х рр. XVI ст. - між 15.01.1604 та 4.06.1608)

укр. культур. діяч, полеміст, член Острозького культурно-освітнього гуртка, близький до В.-К.К. *кн. Острозького*. Сам підписувався “многogrъшный и худший в христианах убогий Василий”, сучасники ж (І.Потій, М.Смотрицький, К.Сакович, І.Кунцевич) завжди називали його Василем Суразьким. Довгий час розкрити псевдонім не вдавалось. С.В. часто ототожнювали з *Кліриком Острозьким*, відтак існували гіпотези про те, що під цим ім'ям ховались М.Смотрицький, І.Борецький, Г.Дорофейович. Сучасні дослідники притримуються точки зору, що це - Василь Андрійович Малюшицький. Останній походив із шляхетської родини. Батько його, на думку І.З.Мицька, був власником Суража, обіймав посаду королівського писаря. Сам же він був служителем (1575-1581) у В.-К.К. *кн. Острозького*, оскільки І.Потій в “Антиризисі” (1600). називав його “пан Василій староста Суражский”. Одночасно

виконував обов'язки доглядача Острозького шпиталю. У документах Кременецького земського суду фігурує як “старший строитель и патрон шпиталя Острожского и всех имений до того належачих” (створено в 1585). Брав участь у підготовці до друку *Острозької Біблії*. До видавничої діяльності (підготовка до друку) С.В. дослідники зараховують “Псалтир з возслідуванням” (1588), “*Маргарит*” *Іоанна Златоуста* (1595); міг бути укладачем та редактором “*Книжиці*” в 10-ти розділах (1598). Вершиною культурницької діяльності С.В. є “*Книжиця*” в 6-ти розділах (1588), високо оцінена І.Вишенським - перший полемічний твір, писаний церковно-слов'янською мовою. Якщо ототожнити якогось острозького богослова Василя, що біля 1590 вів диспут з єзуїтами, з С.В., то можна зробити висновок про його активну участь у публічному житті Острога. Точна дата смерті невідома. Під 1608 згаданий як померлий. Інвентар 1620 зафіксував у Суражі дім пана Малюшицького, можливо, родича (брата) С.В.

Твори: Суразький (Острозький) Василь]. Книжиця в шести розділах.- Острог, 1588; [Суразький (Острозький) Василь].

Сіа книга правило истиннаго живота хрістіанского нарицатися достойна.- Острог, 1598; О единой вере / Соч. острожского священника Василя 1588 года // ППЛ.- 1882.- Кн. 2.- Ствп. 600-938. [Текст Книжиці в шести розділах Василя Суразького (Острозького) за вид. 1588 р. (без початку)] (див. Українські письменники...) Л.С.Махновець.- Т. 1.- С. 558).

Літ.: Возняк. Іст. укр. літ.- Кн. 1.- С. 400-401, 465-466; Грушевський. Культ.-нац. рух.- С. 186; Завитневич В. З.

“Палинодия” Захарии Копыстенского и ее место в истории западно-русской полемики XVI и XVII вв.- Варшава, 1883.- С. 56-59, 90-107; Исаевич Я. Д. Острожская типография и ее роль в межславянских культурных связях // ФЧ 1978.- М., 1981.- С. 34-46; Копержинський К. Український письменник XVI ст. Василь Суразький // Наук. збірник за рік 1926. ВУАН.- К., 1926.- С. 38-72; Мьшко И.З. Украинский писатель-полемист Василий Суразкий - сподвижник Ивана Федорова // ФЧ 1979.- М., 1982.- С. 18-23.